

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

บัญชาการเหตุการณ์ และกลุ่มภารกิจข้อมูลและยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้
3. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์
4. มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

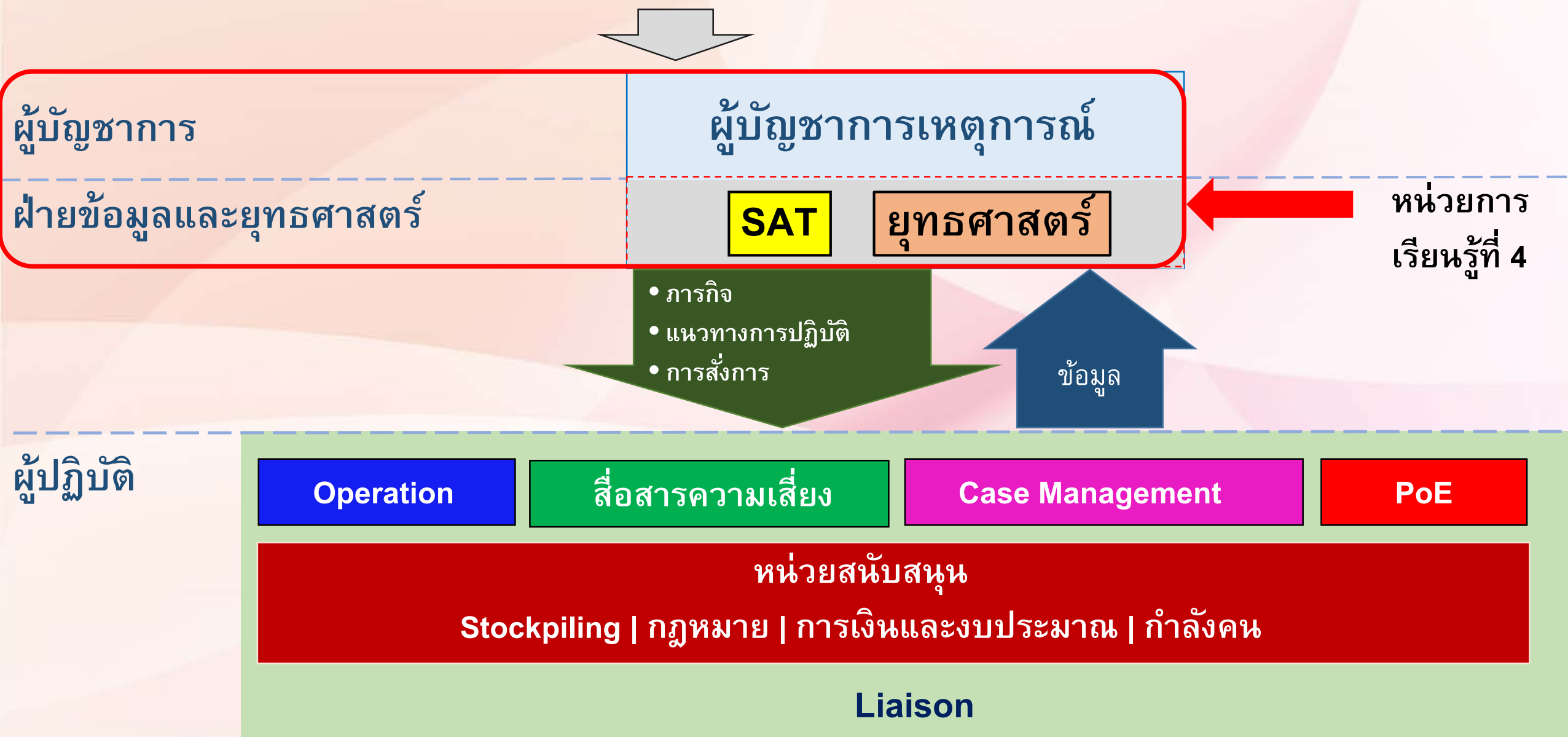

ขอบเขตเนื้อหา

1. การบัญชาการเหตุการณ์ และบทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. บทบาทหน้าที่ของกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์
3. บทบาทหน้าที่ของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

การบัญชาการเหตุการณ์

1. ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข
2. การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
3. บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์
4. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by objectives: MBO)
5. สิ่งที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณสุขภัย
(4C: Command, Communication, Coordination and Control)

การแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์

- ผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับกระทรวง – ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับกรม – อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับเขต – ผู้ตรวจราชการ สธ. เป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - ระดับจังหวัด – นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์
- ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีหน้าที่ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา

บทบาทหน้าที่ของผู้บัญชาการเหตุการณ์

- กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์
- ติดตามสถานการณ์ของเหตุการณ์
- จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (Incident Action Plan: IAP) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
- ติดตาม ประเมิน และแก้ไขปัญห การดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- บริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของระบบบัญชาการเหตุการณ์
- ประสานระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร
- ตัดสินใจ ยกระดับ – ลดระดับ ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินฯ (Emergency Operations Center, EOC) และสั่งการหน่วยย่อยในระบบบัญชาการเหตุการณ์
- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

1. สร้างความเข้าใจนโยบายและแนวทางปฏิบัติของกลุ่มภารกิจ (Understand agency policy and direction)

2. ประเมินสถานการณ์ (Assess Incident Situation)

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกับเหตุการณ์ (Establish Incident Objectives)

4. เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์
(Select appropriate strategy or strategies to achieve objectives)

5. ดำเนินการตามกลยุทธ์ (Perform tactical direction)

6. กำกับ ติดตามการดำเนินการตามกลยุทธ์

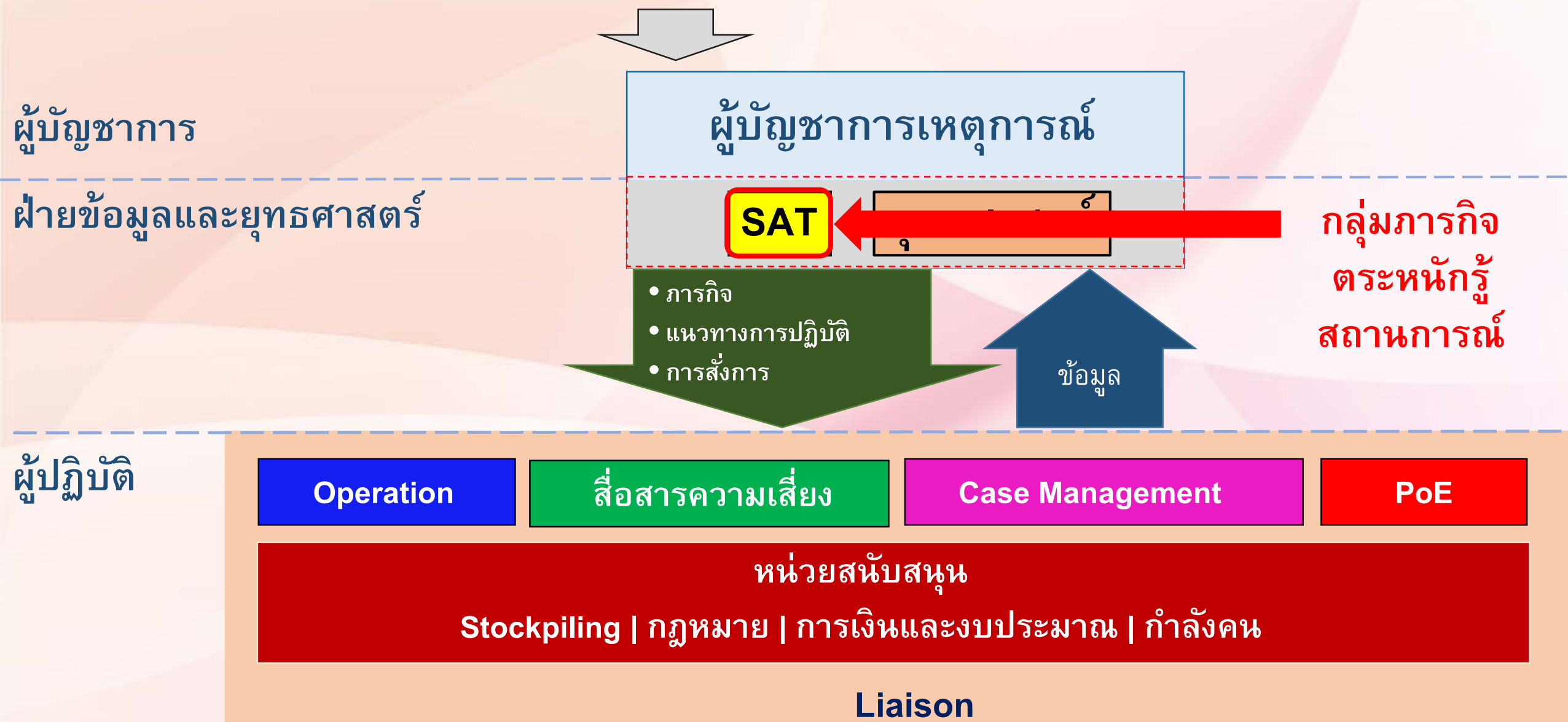
สิ่งที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงในการจัดการสาธารณภัย

(4C)

- การบัญชาการ (**C**ommand)
- การสื่อสาร (**C**ommunication)
- การประสานงาน (**C**oordination)
- การควบคุมสถานการณ์ (**C**ontrol)

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

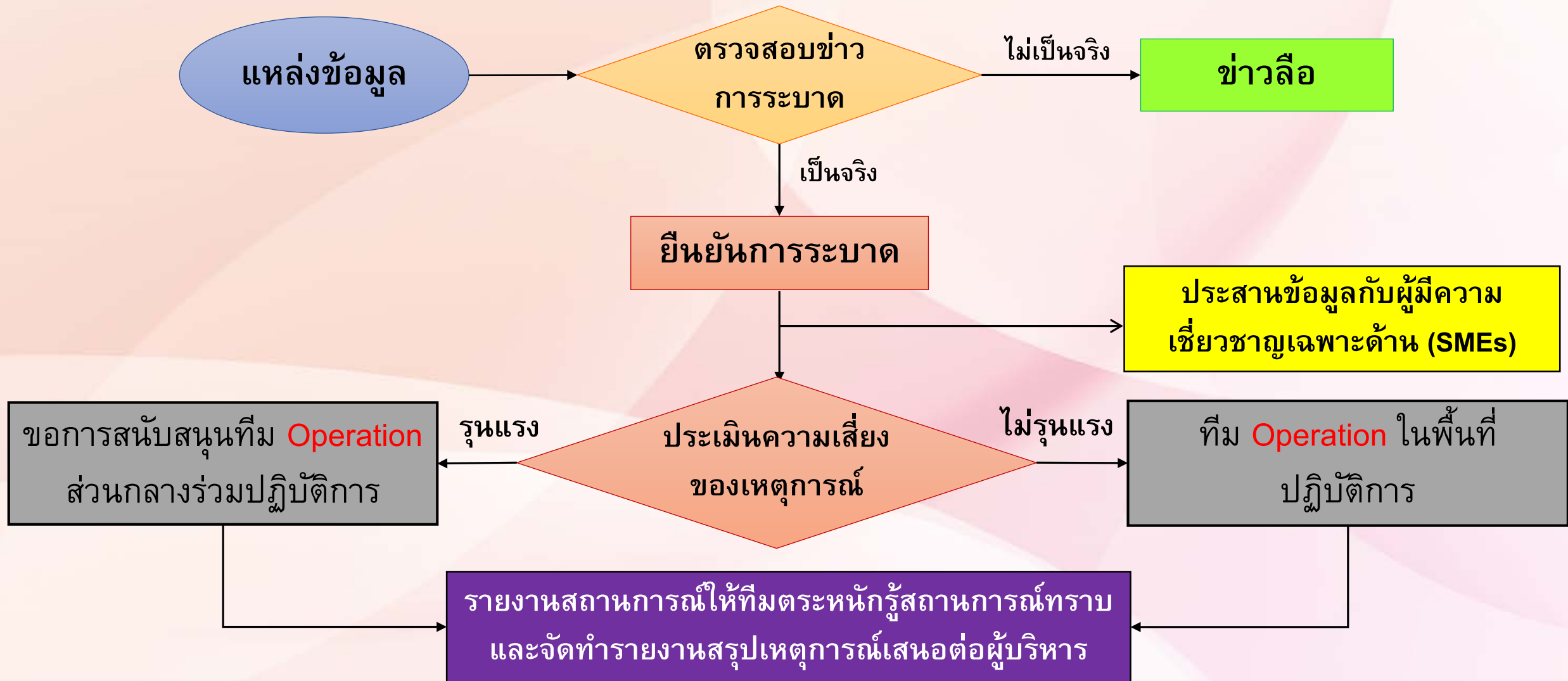
กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team, SAT)

เป็นกลุ่มภารกิจที่รับผิดชอบงาน

- เผื่อระวังเหตุการณ์ผิดปกติ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน
- ประเมินสถานการณ์การระบาดของโรค/ภัยสุขภาพทั้งในและต่างประเทศ
- จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือมาตรการป้องกันควบคุมโรค/ภัยสุขภาพ
- เสนอ เปิด EOC

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะปกติ

รายงานเหตุการณ์เร่งด่วน ตาม DCIR (Director Critical Information Requirement)
ให้ผู้บริหารทราบภายใน 30 นาที หลังได้รับทราบเหตุการณ์

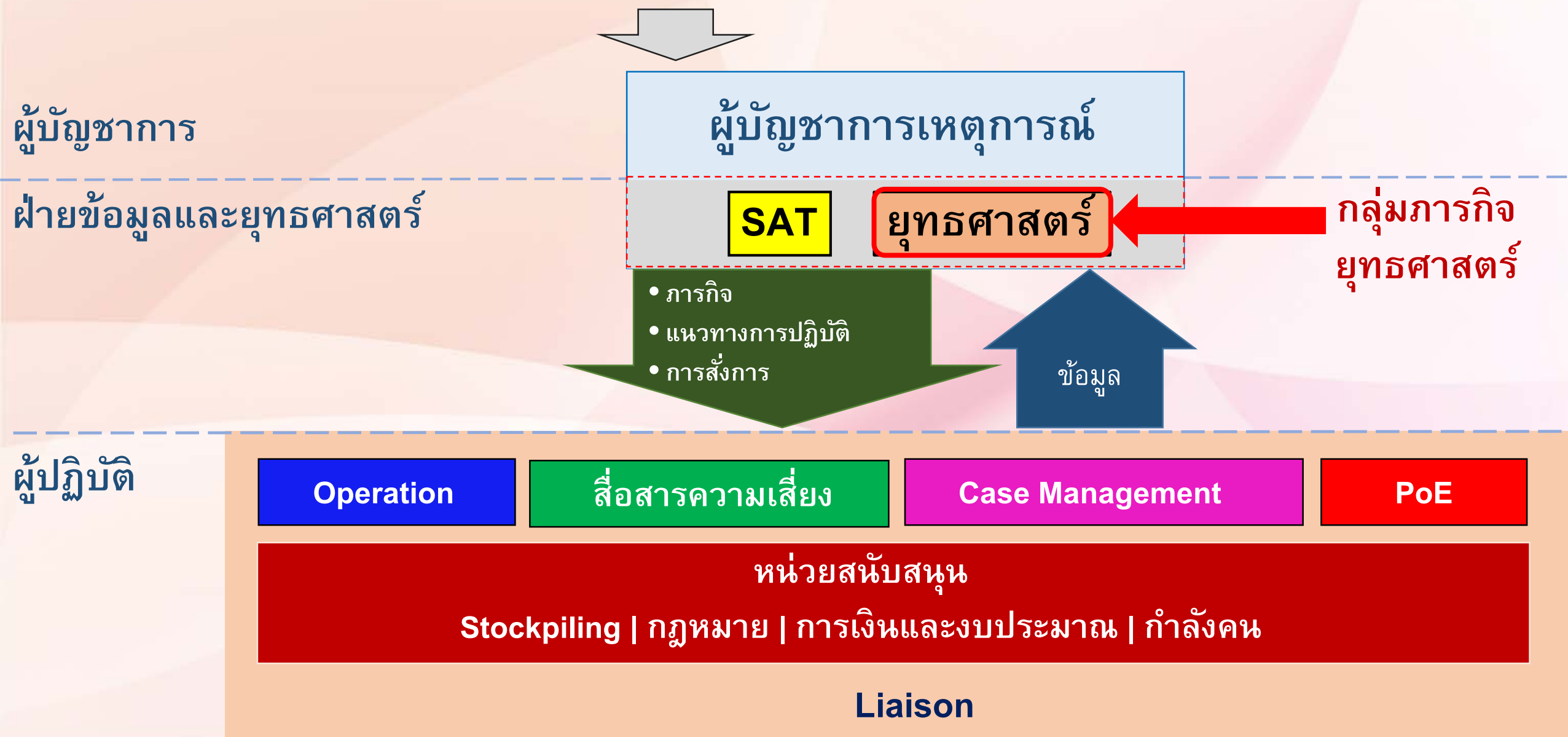
หลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์
และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน สำหรับผู้บริหาร กรมควบคุมโรค

บทบาทหน้าที่ของ SAT ในภาวะฉุกเฉิน

- ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด
- ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำฐานข้อมูลให้พร้อมใช้
- กำหนดทางเลือกในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ร่วมกับทีมยุทธศาสตร์
- จัดทำสรุปสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ
- เสนอข้อพิจารณา ปิด EOC

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข

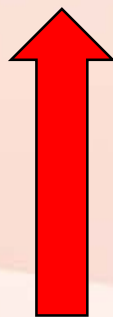

ขยายความรุนแรง

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

- สั่งการให้มีทีมปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวม ประเมินสถานการณ์ จัดทำรายงานสถานการณ์ และวิเคราะห์สถานะ

เกิดเหตุการณ์

รุนแรงน้อย

ผู้บัญชาการเหตุการณ์

- เป็นผู้รับผิดชอบวางแผนด้วยตนเอง

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

1. เสนอกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์
2. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)
3. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบบัญชาการเหตุการณ์
4. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์
5. จัดสรุปบทเรียนการดำเนินงาน (After Action Review, AAR) ในระยะฟื้นฟูหลังเกิดภาวะฉุกเฉิน
6. จัดทำและนำเสนอแผนประกอบกิจการมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ระดับของแผน: แผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินมี 3 ระดับ

ระดับยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ (Strategic) เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายและแนวทางโดยรวมขององค์กร	เป้าหมาย/ จุดสิ้นสุด
ระดับปฏิบัติการ (Operational) บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจ การบูรณาการ และการดำเนินการ	วัตถุประสงค์
ระดับยุทธวิธี/กลวิธี (Tactical) บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ การบริหารจัดการทรัพยากร และพันธกิจ	กิจกรรม

บทบาทหน้าที่หลักของกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์

1. เสนอกลวิธี มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์

การนำเสนอ กลวิธี/มาตรการ ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน นั้นๆ ให้กับ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ และคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการควบคุมสถานการณ์ได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. การจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)

ในทุกๆ เหตุการณ์ในระบบ ICS จะต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อตอบโต้สถานการณ์ทุกครั้ง โดยปกติแผนเผชิญเหตุนั้น ต้องระบุรายละเอียดสำคัญประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์ (Incident Objectives)
- 2) รายละเอียดภารกิจ และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบ
- 3) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (Operational Period)

“What Who How and what if”

หลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์ และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน สำหรับผู้บริหาร กรมควบคุมโรค

3. สนับสนุนด้านวิชาการให้กับผู้ปฏิบัติงานในระบบ ICS

สนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นข้อมูลสั้น กระชับ เข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ โดยครอบคลุมทั้ง 5 กลุ่มโรคและภัย

4. ประเมินผลการดำเนินงานตามกลวิธี มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุง กลวิธี/มาตรการให้เหมาะสมตามสถานการณ์

การติดตามและประเมินผล คือ กระบวนการในการสังเกตการณ์และบันทึก กิจกรรมในการปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมตามโครงสร้าง ICS และเพื่อสะท้อน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสาธารณสุขภัย

- 1) กำหนดกรอบวิธีการประเมินผล
- 2) สรุปผลและรายงาน

5. จัด After Action Review (AAR) ในระยะ Recovery

เครื่องมือการสรุปบทเรียน ทบทวนวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของงาน

เรียนรู้ก่อนทำ

เรียนรู้ระหว่างทำ

เรียนรู้หลังทำ

- 1) เป้าหมายของงานนี้คืออะไร ?
- 2) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินความคาดหมาย เพราะอะไร?
- 3) เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อย หรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด ?
- 4) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานนี้คืออะไร ?
- 5) ถ้าจะมีงานในลักษณะนี้อีก จะทำอย่างไรให้ดีกว่าเดิม ?

6. จัดทำและนำแผนประกอบกิจการมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

- หมายถึง แผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติ จะเป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานปกติสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง
- แผนประกอบกิจการต้องครอบคลุมทุกภารกิจงานที่สำคัญและจำเป็นในองค์กร

องค์ประกอบของแผนประกอบกิจการ

- 1) ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน
- 2) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน
- 3) แผนการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกองค์กร
- 4) แผนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง (Alternate Sites)
- 5) ความสอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

คำถามและข้อคิดเห็น

หลักสูตรการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์
และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน สำหรับผู้บริหาร กรมควบคุมโรค